

ARTICOLE DE SINTEZE

CZU: 616-006-053.2

<https://doi.org/10.52692/1857-0011.2023.2-76.01>

ABORDARE MULTIDISCIPLINARĂ ÎN ONCOLOGIA PEDIATRICĂ

LISIȚA Natalia, GOLBAN Rodica,

IMSP Institutul Oncologic din Republica Moldova

Summary: Multidisciplinary approach in pediatric oncology

Children's cancer is par excellence a disease of a multidisciplinary nature. It is therefore unrealistic to expect a single person with a single qualification to have the skills and capabilities to carry out a comprehensive assessment and institute competent interventions in all these areas. Decisions and interventions will be in accordance with the decision of the multidisciplinary committee of therapeutic indications.

According to the WHO, every year approximately 400,000 children and adolescents between the ages of 0 and 19 develop cancer. The most common childhood cancers include leukemias, brain cancers, lymphomas, and solid tumors such as neuroblastoma and Wilms tumors [1, 2, 3]. In 2019 globally there were 291.3 thousand new cases and 98.8 thousand deaths from childhood cancer worldwide, with a prevalence of 1.8 million [4]. However, the 5-year survival of childhood cancer patients has increased impressively to more than 80% in recent decades, mainly attributed to improved diagnostic technologies and multiagent cytotoxic regimens [5]

Key words: child, pediatric oncology, medical services.

Introducere.

Cancerul copilului este prin excelență o boală de natură multidisciplinară. De aceea este nerealist să așteptăm ca o singură persoană cu o singură calificare să aibă abilitățile și posibilitățile de a realiza o evaluare complete și să instituie intervenții competente în toate aceste domenii. Deciziile și intervențiile vor fi în acord cu decizia comitetului multidisciplinar de indicații terapeutice.

Conform OMS în fiecare an, aproximativ 400.000 de copii și adolescenți cu vârsta între 0 și 19 ani dezvoltă cancer. Cele mai frecvente tipuri de cancer la copil include leucemiile, cancerurile cerebrale, limfoamele și tumorile solide, cum ar fi neuroblastomul și tumorile Wilms [1, 2, 3]. În 2019 la nivel global au existat 291,3 mii de cazuri noi și 98,8 mii de decese de cancer infantil la nivel mondial, cu o prevalență de 1,8 milioane [4]. Cu toate acestea, supraviețuirea la 5 ani a pacienților cu cancer din copilărie a crescut impresionant la mai mult de 80% în ultimele decenii, în principal atribuită tehnologiilor de diagnosticare îmbunătățite și regimurilor citotoxice multiagent [5]

Ultimii ani, în Republica Moldova anual sunt diagnosticați în jur de 80-90 copii bolnavi de cancer.

Scopul.

Studierea accesibilității copilului oncohematologic la servicii medicale în secția cu profil oncohematologic pentru copii.

Materiale și metode.

Studierea activității secției Oncohematologiei pediatrică timp de 3 ani de la unirea serviciului oncologic și hematologic la copii.

Rezultate și discuții: Pacientul onco-hematologic pediatru până la diagnosticul final va trece pe la medical de familie care îl va redirecționa spre spitalul raional. De la spitalul raional pacientul este redirecționat către o instituție terțiară – Institutul mamei și copilului sau către o instituție municipală, și doar după aceasta el va fi trimis la IMSP Institutul Oncologic (CCD sau transfer în secția Oncohematologie Pediatrică).

Activitatea secției Oncohematologie Pediatrică oferă suport instructiv-educativ, de recuperare și de consiliere psihologică a copiilor și părinților. În cadrul acestei secții se efectuează tratamentul chirurgical, chimioterapeutic, radioterapeutic, îngrijiri paliative.

Echipa multidisciplinară implicată în îngrijirea copilului cu cancer:

- Oncopediatru
- Chirurg pregătit pentru oncologia pediatrică (general, neurochirurg, ortoped, urolog, ORL-ist)
- Radioterapeut
- Anestezist, cardiolog, endocrinolog, neurolog, psihiatru
- Asistente specializate în aplicarea chimioterapiei la copii

- Îngrijitor / infirmieră pregătiți pentru îngrijirea copilului cu cancer
- Laborator performant
- Serviciu de radiodiagnostic performant
- Laborator de anatomie patologică performant
- Medicul din ambulator-medical de familie
- Psihoterapeut, Psihopedagog
- Asistenți sociali, grupuri de suport, școala
- Kinetoterapeut
- Farmacist
- Dietetician
- Preot
- Familie

3.	Tumori ale țesuturilor moi	2	5	5
4.	Hepatoblastom	1	2	0
5.	Nefroblastom	7	0	4
6.	Neuroblastom	2	6	6
7.	Ca glandei tiroide	1	2	2
8.	Ca nazofaringelui	0	0	0
9.	Tumori ale organelor reproductive	1	2	5
10.	Retinoblastom	3	1	1
11.	Alte tumori	2	2	2
TOTAL		38	44	38

Tabelul 1.

Tumorile solide înregistrate în RM în anii 2020-2022

Nr. ord.	Tipul tumorii	2022	2021	2020
1.	Tumori cerebrale	15	16	11
2.	Tumori osoase	4	8	2

În anul 2022 43 de pacienți au fost diagnosticați cu hemoblastoze, în 2021 cifra înregistrată a fost de 44 pacienți (fig.1). Leucemiile acute au predominat cu o rată de 67,4% în anul 2022 și 77,2% în anul 2021. De asemenea se determina predominarea pacienților cu leucemie acută limfoblastică 78% (leucemie acută nelimfoblastică 22%).

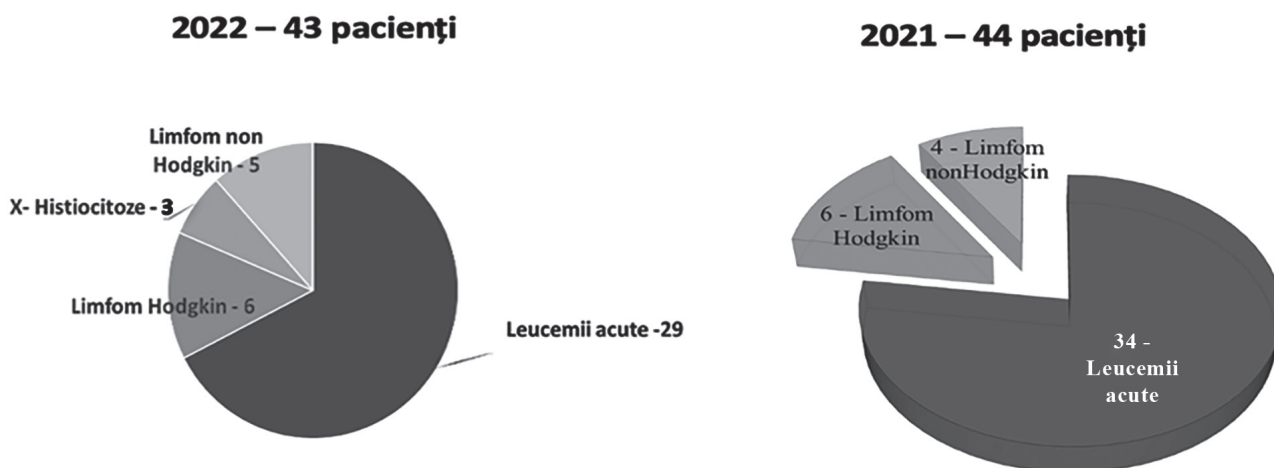

Figura 1. Analiza comparativă a hemoblastozelor înregistrate primar în anii de studiu 2021-2022.

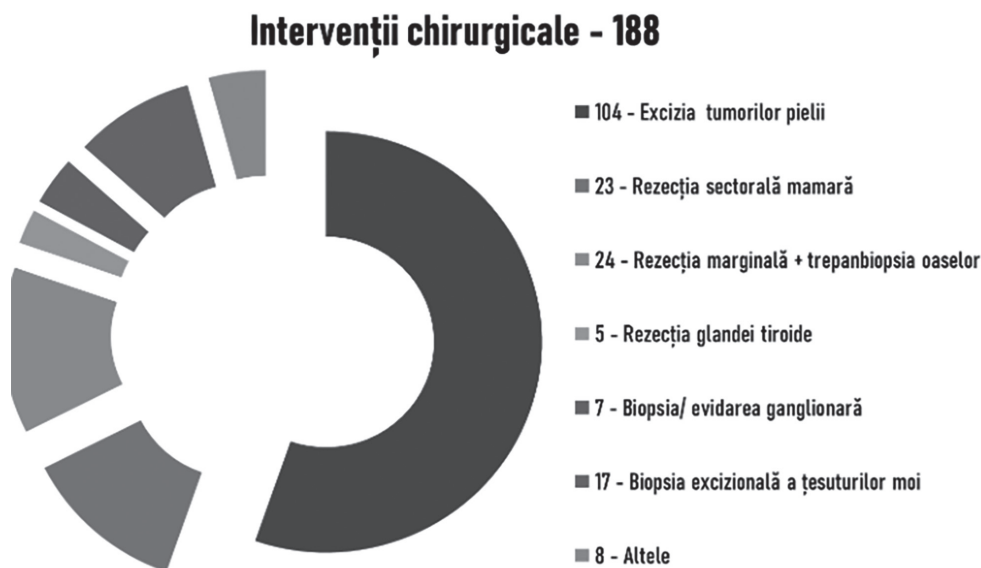

Figura 2. Reprezentarea grafică a intervențiilor chirurgicale efectuate în secția Oncohematologie pediatrică timp de un an.

În secția Oncohematologie pediatrică au loc un sir de intervenții chirurgicale de diagnostic și tratament. În fig. 2 avem reprezentate datele intervențiilor realizate pe parcursul unui an în această secție. Observăm că majoritatea din ele -104 intervenții(55,3%) sunt de tipul exciziei tumorilor pielii.

Rezecție osoasă segmentară în bloc a tumorii platoului tibial drept și reconstrucție prin artroplastie totală a genunchiului drept cu proteză oncologică modulară individualizată.

Secția Oncohematologie Pediatrică este unica secție din RM cu asemenea profil. Am identificat câteva momente care ne face să fim unici.

- Unica secție din țară care tratează maladiile oncologice la copii.

- Realizarea tratamentului combinat multimodal (chirurgical + chimioterapeutic + RT + stomatologic pediatric + unele tipuri de endoprotezări);

- Activitatea secției corespunde standartelor și ghidurilor internaționale, implicând lucrul în echipă și accesul la Consiliile Multidisciplinare.

Realizarea unor tipuri de intervenții chirurgicale unice în țară;

- Implementarea PCN în baza PCI a dus la creșterea ratei de supraviețuire la copiii bolnavi de cancer;

- Demararea realizării investigațiilor de imunofenotipare prin metoda citometriei în flux la IMSP IO;

- Membri ai Alianței Globale pentru cancerul Pediatric sub egida Spitalului St.Jude, a Comisiilor de specialitate, ceea ce permite acces nelimitat la informații medicale și expertiză pe domeniul dat;

- Existența unui Centru educațional pentru copiii bolnavi de cancer ("Școala de spital");

Suntem unici, dar nu perfecți, de aceea ne propunem îmbunătățirea noastră. În acest sens a fost organizată:

- Masa Rotundă pentru discutarea necesităților din domeniul oncologiei pediatrică, organizată la 15.06.2022 de către IMSP Institutul Oncologic în colaborare cu Asociația Obștească "Viața fără leucemie":

- Prima reuniune din ultimul deceniu a specialiștilor pentru a discuta necesitățile domeniului oncologiei pediatrică;

- Prezența autorităților de specialitate la discuții (Ministrul Sănătății, manageri ai instituțiilor medicale cu profil pediatric, specialiști în domeniu)

- Prezentarea experienței României, Ucrainei și SUA de îmbunătățire a serviciului oncopediatric;

- Formularea listei de necesități actuale.

Secția Oncohematologie pediatrică a participat în analiza Pro FILE, organizat de Global Pediatric Meidicine, St. Jude Children's Research Hospital, o evaluare în dinamică la 360° a modului de acordare

a serviciilor, cu scopul de a ajuta echipa medicală și instituția să identifice strategia de îmbunătățire a domeniului oncologiei pediatrică.

Au fost stabilite prioritățile de dezvoltare:

1. Asigurarea accesului la diagnosticul de laborator primar și continuu pentru pacienții oncologici pediatrici prin următoarele metode:

- Imunofenotipare (la moment accesul dat este la etapa de dezvoltare);

- Examenul de biologie moleculară;

- Examen citogenetic și FISH (extinderea panelului de teste genetice în tumorile solide și boli hematologice, conform recomandărilor ghidurilor internaționale).

2. Asigurarea accesului la examenele de imagistică diagnostică pentru pacienții oncologici pediatrici în scop de stabilire a diagnosticului la începutul tratamentului, în perioada efectuării tratamentului și după finalizarea tratamentului.

3. Examinarea posibilității contractării serviciilor de transplant medular pentru copii peste hotarele Republicii Moldova, prin crearea de parteneriate cu centre specializate pentru transplant medular.

4. Modernizarea serviciilor de radioterapie (radioterapie cu ortovoltaj, cobaltoterapie, radioterapie cu accelerator liniar 2D, radioterapie cu accelerator liniar 3D, radioterapie IMRT) pentru copii cu boli oncologice, inclusiv asigurarea efectuării radioterapiei cu anestezie la copii mici.

5. Dezvoltarea Registrului National al Cancerului la Copii în Republica Moldova, conform schemei specifice de clasificare a bolii pentru copiii cu cancer, recunoscută pe plan internațional (ICCC-3 – International Classification of Childhood Cancer versiunea 3).

6. Îmbunătățirea condițiilor de spitalizare pentru pacienți în secția onco-hematologie pediatrică prin renovarea spațiilor conform standardelor de calitate pentru tratament și îngrijire a pacienților oncologici pediatrici, și dotarea secțiilor cu echipamente și aparatură modern

7. Asigurarea accesului la instruire continuă pentru medici și personalul medical din secția Onco-hematologie pediatrică și consolidarea capacităților echipelor multidisciplinare.

8. Dezvoltarea serviciilor sociale și de reabilitare pentru copii supraviețuitori de cancer.

Avem o colaborare strânsă cu societatea civilă. Asociația „**Viața fără leucemie**” care asigurăsuportpe 4 domenii principale:

- Susținerea psiho-emoțională a copiilor aflați în tratament;

- Susținerea materială a familiilor care îngrijesc de copii bolnavi de cancer aflați la tratament;

- Susținerea secției Oncohematologie pediatrică din cadrul Institutului Oncologic;
- Informarea opiniei publice cu privire la domeniul oncohematologiei pediatrice din Republica Moldova.

Asociația „Dăruiește Aripi” (Romania)

Semnarea Acordului de colaborare privind realizarea studiului de fezabilitate și a proiectului tehnic pentru renovarea încăperilor Secției Oncohematologie Pediatrică și crearea unui Cancer Registru Pediatric.

Asociația „Magic” (Romania) Realizarea proiectului ”Magic Home” – cazare pentru părinții copiilor bolnavi de cancer

Centrul Educațional pentru copii bolnavi de cancer

- Consiliere psihologică a copiilor;
- Asistență psihologică a părinților acestora sau a reprezentanților legali;
- Asistență metodologică a cadrelor didactice din comunitățile școlare ale copiilor bolnavi de cancer.

Concluzii.

Activitatea clinică a secției întru prestarea serviciilor medicale de înaltă calitate este efectuată de un colectiv bine organizat, tînăr, apt de muncă, atât al medicilor, cât și a personalului medical mediu și inferior. Nivelul de calificare al tuturor medicilor este performant, corespunzător cerințelor atribuite unui bun specialist. Colectivul asistentelor medicale de asemenea este bine pregătit, prietenos, cu calități profesionale și individuale de performanță, cu răspundere bine determinată față de obligațiunile de serviciu. Disciplina muncii în colectiv este respectată, nefiind înregistrate abateri și neconformități, sancțiuni disciplinare.

Climatul psihoemoțional și de lucru al secției este bun, determinat de dorința de a îndeplini un lucru eficient, cu dăruire de sine și cu mult profesionalism. Toți medicii secției la necesitate se pot înlocui între ei, au respect reciproc, nu sunt evidențiate conflicte în colectiv.

Etica și deontologia medicală în secție sunt respectate de toți membrii colectivului, fapt confirmat prin lipsa de reclamații și petiții, lipsa sancțiunilor disciplinare pe parcursul anului.

Tindem să realizăm în comun lucruri noi și frumoase întru satisfacția pacientului și îmbunătățirea prestărilor serviciilor medicale de calitate.

Serviciul oncohematologic oferă calitatea, diagnosticare precoce a maladiilor oncohematologice și o adresabilitate de 100% (0 pacienți refuzați la tratament).

Fiecare copil tratat este un succes al întregului colectiv și a lucrului în echipă !

Articol realizat în cadrul Proiectului de Stat „Chirurgia modernă personalizată în diagnosticul și tratamentul complex al tumorilor la copii”. Cifra proiectului nr. 20.80009.8007.06. Perioada integrală de realizare a proiectului 2020–2023.

Bibliografia.

1. Lam C.G., Vasquez L., Loggetto P., Fuentes-Alabi S., Gonzalez Ruiz A., Benitez Majano S., Jarquin-Pardo M., Maza M., Spencer J., Metzger M.L., Luciani S. *Partnering to implement the Global Initiative for Childhood Cancer in the Americas: prioritizing systems strengthening*. Rev Panam Salud Publica. 2023 Mar 10;47:e41. doi: 10.26633/RPSP.2023.41. PMID: 36909810; PMCID: PMC9996541.
2. World Health Organization. (2020). *Assessing national capacity for the prevention and control of noncommunicable diseases: report of the 2019 global survey*. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/331452>
3. World Health Organization. (2021). *CureAll framework: WHO global initiative for childhood cancer: increasing access, advancing quality, saving lives*. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/347370>
4. Wu Y., Deng Y., Wei B., Xiang D., Hu J., Zhao P., Lin S., Zheng Y., Yao J., Zhai Z., Wang S., Lou W., Yang S., Zhang D., Lyu J., Dai Z. *Global, regional, and national childhood cancer burden, 1990–2019: An analysis based on the Global Burden of Disease Study 2019*. J Adv Res. 2022 Sep;40:233–247. doi: 10.1016/j.jare.2022.06.001. Epub 2022 Jun 11. PMID: 35700919; PMCID: PMC9481947.
5. Zahnreich S., Schmidberger H. *Childhood. Cancer: Occurrence, Treatment and Risk of Second Primary Malignancies*. *Cancers (Basel)*. 2021;13(11):2607. Published 2021 May 26. doi:10.3390/cancers13112607